

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ก**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย****ตัวอย่างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ในการวิจัยระยะที่ 1****รายชื่อผู้ร่วมประชาพิจารณ์และร่วมประชุมระดมความคิด ในการวิจัยระยะที่ 1,2****รายชื่อผู้ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการวิจัยระยะที่ 2****รายชื่อผู้ร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรม****รายชื่อผู้ร่วมโครงการทดลองแสดงธรรม**

ภาคผนวก ก 1 รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยในระยะที่ 1 (R₁)

ที่	ชื่อ - ฉายา/สกุล	สถานที่ทำงาน
1	พระศรีปริยัติเวที	วัดพระพุทธรบาท
2	พระมหาเสริจ สจจวโร	วัดพระพุทธรบาท
3	ผศ.ทัศนีย์ กระจ่ายอินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4	ผศ.ดร.บุญล้อม ประชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5	พระครูใบฎีกา ดร.สมคิด ปุณฺณจิตโต	วัดชัยขอม

ภาคผนวก ก 2 แบบสอบถาม ฉบับที่ 1 (สำหรับพระภิกษุสามเณร)

แบบสอบถามเรื่อง

การพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรม ของพระภิกษุสามเณร
วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับพระภิกษุที่สังกัดวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี
2. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้
3. การตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามด้วยตัวท่านเองและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อความถูกต้องและความสมบูรณ์
4. ผู้วิจัยคำนึงถึงว่า คำตอบของท่านทุกข้อมีความสำคัญต่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะใช้เฉพาะการศึกษาวิเคราะห์เท่านั้น
5. คำตอบของท่านมีคุณค่าต่อการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
6. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในการแสดงธรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแสดงธรรม หลักการและวิธีการแสดงธรรม และจรรยาบรรณผู้แสดงธรรม
 - ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

พระมหาสมัย พรมา
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย \surd ลงใน [] ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน ตามรายการต่อไปนี้

1. สถานภาพ

- [] เป็นพระภิกษุ
- [] เป็นสามเณร

2. วุฒิทางการศึกษา

2.1 วุฒิการศึกษาแผนกนักธรรม

- [] จบนักธรรมชั้นตรี
- [] จบนักธรรมชั้นโท
- [] จบนักธรรมชั้นเอก

2.2 วุฒิการศึกษาแผนกบาลี

- [] ไม่มีวุฒิบาลี
- [] สอบได้ประโยค 1-2
- [] สอบได้ ป.ธ.3
- [] สอบได้ ป.ธ.4
- [] สอบได้ ป.ธ.5
- [] สอบได้ ป.ธ.6 ขึ้นไป

2.3 วุฒิการศึกษาสายสามัญ

- [] จบการศึกษาระดับประถม
- [] จบการศึกษาระดับมัธยม
- [] กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาตรี
- [] จบการศึกษาระดับปริญญาตรี
- [] กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาโท
- [] จบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า

ตอนที่ 2 ประสบการณ์ในการแสดงธรรม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง [] ที่ตรงกับประสบการณ์ในการแสดงธรรมของท่านมากที่สุด

1. ภายในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ท่านเคยทำหน้าที่เป็นผู้แสดงธรรม
 - [] เคย (ทำข้อที่ 2 หน้าที่ 3 เป็นต้นไป)
 - [] ไม่เคย (ข้ามไปทำข้อที่ 4 หน้าที่ 4 เป็นต้นไป)

2. ถ้าเคย สถานที่ในการแสดงธรรมส่วนใหญ่ เกิดขึ้นภายในศาสนพิธีหรือพิธีกรรมใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - [] ประจำวันพระ (วันธัมมัสสวนะ) ภายในบริเวณวัดพระพุทธบาท
 - [] การอบรมในโครงการต่างๆ ที่จัดขึ้นภายในบริเวณวัดพระพุทธบาท
 - [] กิจกรรมงานประเพณีประจำปีที่เกิดขึ้นภายในบริเวณวัดพระพุทธบาท
 - [] งานฌาปนกิจศพ ศาลาประชาชนาถ (ป่าช้าศาลอย)
 - [] แก่หน่วยงานราชการ เอกชน และชมรมต่างๆ ที่นิมนต์ไปในโอกาสต่างๆ

3. ถ้าไม่เคย ท่านสนใจและต้องการที่จะทำหน้าที่เป็นผู้แสดงธรรมเมื่อมีโอกาสและความพร้อม
 - [] สนใจ เพราะ.....
 - [] ไม่สนใจ เพราะ.....

4. เมื่อท่านทำหน้าที่เป็นผู้แสดงธรรม ท่านได้ปฏิบัติตนในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

รายการ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
4.1 กำหนดและเตรียมเนื้อเรื่องที่จะแสดงธรรมไว้ก่อนล่วงหน้าเสมอ					
4.2 เตรียมความพร้อมก่อนแสดงธรรมเสมอ ทั้งกาย วาจา ใจ และความรู้					
4.3 ปฏิบัติตามมารยาทในการแสดงธรรม ทั้งก่อน ขณะ และหลังอย่างเคร่งครัด					
4.4 ฝึกปฏิบัติตั้ง นโม 5 ชั้น ให้ถูกต้องตามหลักการแสดงธรรมอย่างสม่ำเสมอ					

4. (ต่อ)

รายการ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
4.5 ยกนิทานหรือตัวอย่างที่ทันเหตุการณ์ปัจจุบันประกอบการแสดงธรรมเสมอ					
4.6 ให้ความสำคัญกับหลัก 4 ส. ในการแสดงธรรมสั่งสอนคฤหัสถ์เสมอ ได้แก่					
1) สันทัดสนา คือพูดให้คนฟังเข้าใจแจ่มแจ้งชัดเจนมองเห็นภาพ					
2) สมหาปนา จูงใจให้น้อมรับนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน					
3) สมุดเดชนา คือ พูดให้กำลังใจด้วยการยกตัวอย่างมาประกอบให้เกิดความกล้ากล้าในการทำความดี					
4) สัมปหังสนา คือพูดไม่ให้เครียด มีความสุขสนุกในการฟัง ฟังธรรมแล้วสบายใจเกิดความสุข					
4.7 ใช้วิธีการแสดงธรรมโดยการอ่านจากคัมภีร์					
4.8 ใช้วิธีการแสดงธรรมโดยไม่อ่านจากคัมภีร์					
4.9 เลือกหัวข้อธรรมในการแสดงธรรมตามความถนัดของท่านเสมอ					

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการแสดงธรรม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง [] ที่ตรงกับความรู้ความเข้าใจของท่านมากที่สุด

รายการ		ความรู้ความเข้าใจ		
		ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
1	การเทศน์หรือการบรรยายธรรม เป็นการบอก แสดง แจกแจง เปิดเผย หรือมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ธรรม เทศนา” ซึ่งต่างจากคำว่า “แสดงธรรม”			
2	จุดมุ่งหมายในการแสดงธรรมมี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต่ำ ระดับกลาง และระดับสูง			
3	วิธีการเผยแผ่คำสอนหรือสั่งสอนคฤหัสถ์ในสมัย พุทธกาล แบ่งได้เป็น 10 วิธี			
4	การกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะแสดงธรรมเรียกว่า การวาง โครงเทศน์			
5	การวางโครงเทศน์แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ อุเทศ นิเทศ และปฏิบัติเทศ			
6	หัวข้อที่ยกเป็นหลักในการแสดงธรรม เป็นหัวข้อธรรม ที่มาจากบาลีนิกเขปบท เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า นิเทศ			
7	หนึ่งในหลายๆ เรื่องที่ใช้ประกอบในการขยายความบาลี บทตั้ง หรือนิกเขปบท คือ การสอดแทรกภษิต			
8	การทบทวนประเด็นหรือสรุปความ ถือว่าเป็นขั้นสุดท้าย ในการแสดงธรรม			
9	ขณะให้ศีลควรจับพัดตั้งไว้ให้ตรง และจับได้พัดลงมา ประมาณสองฝ่ามือ หรือประมาณ 8 นิ้ว			
10	ขณะแสดงธรรม ควรสำรวมกิริยาโดยการหลับตาเพื่อ เป็นการสร้างสมาธิในการแสดงธรรม			
11	ขณะแสดงธรรมอย่าส่ายหน้าไปตามความยาวโบลานพ ยายามใช้วิธีเลื่อนด้านซ้ายและด้านขวาเข้ามาตรงกลาง			
12	จรรยาบรรณผู้แสดงธรรม คือคุณธรรมประจำใจและ ระเบียบวินัยที่ผู้แสดงธรรมพึงปฏิบัติ			
13	ถ้าแสดงธรรมในบ้านแม้มีพระพุทธรูปหรือพระเถระที่ อาวุโสกว่าไม่นิยมกราบหรือไหว้ เพราะผิดวินัยพุทธ บัญญัติ			

ตอนที่ 3 (ต่อ)

รายการ		ความรู้ความเข้าใจ		
		ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
14	จรรยาบรรณสามารถแบ่งได้เป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายคุณธรรมและฝ่ายจริยธรรม			
15	จรรยาบรรณฝ่ายคุณธรรมมี 16 ประการซึ่งถือว่าเป็นธรรมประจำตัวของนักเทศน์หรือบรรยายธรรม			

ตอนที่ 4 ปัญหาและความต้องการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง [] ที่ตรงกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของท่านมากที่สุด

1. สาเหตุของปัญหาในการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] ขาดการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมในการแสดงธรรมอย่างทั่วถึง
- [] ขาดแคลนพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถในการเผยแผ่ธรรมอย่างแท้จริง
- [] ขาดการประเมินผลในการเผยแผ่ธรรม เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพ

ท้องถิ่นและสังคมปัจจุบัน

[] ขาดการฝึกอบรมตามหลักการตลอดจนเทคนิควิธีในการแสดงธรรมที่ถูกต้องและต่อเนื่องจากผู้เชี่ยวชาญ

[] อื่นๆ โปรดระบุ.....

.....

ตอนที่ 4 (ต่อ)

2. ระดับความต้องการและวิธีการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

รายการ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
2.1 ควรพัฒนาศักยภาพในการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร ตลอดจนความรู้ความสามารถเพียงใด					
2.2 ประเด็นใดต่อไปนี่ที่ควรนำมาพัฒนาศักยภาพในการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร วัดพระพุทธบาทฯ					
1) ความรู้เกี่ยวกับการแสดงธรรม					
2) หลักและวิธีการแสดงธรรม					
3) จรรยาบรรณผู้แสดงธรรม					
4) อื่นๆ ทุกข้อที่กล่าวข้างต้น					
2.3 วิธีที่ควรใช้ในการพัฒนาความรู้ความสามารถ หรือศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร วัดพระพุทธบาทฯ					
1) จัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี					
2) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรมีโอกาสแสดงธรรมอย่างทั่วถึง					
3) ประเมินผลการเผยแผ่ธรรม และนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพในการแสดงธรรมอย่างต่อเนื่อง					
4) อื่นๆ ทุกข้อที่กล่าวข้างต้น					

ขอขอบคุณทุกรูปที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ก 3 ฉบับที่ 2 (สำหรับอุบาสก-อุบาสิกา)

แบบสอบถามเรื่อง
การพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร
วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับอุบาสก-อุบาสิกาที่มาประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาภายในวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี
2. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้
3. การตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามด้วยตัวท่านเองและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการวิจัย
4. ผู้วิจัยคำนึงถึงว่า คำตอบของท่านทุกข้อมีความสำคัญต่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะใช้เฉพาะการศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในภาพรวม
6. คำตอบของท่านมีคุณค่าต่อการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
7. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในการฟังธรรมจากพระภิกษุสามเณร วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร ของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอเจริญพรในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้

พระมหาสมัย พรมา
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน ตามรายการต่อไปนี้

1. สถานภาพ

- [] ชาย
[] หญิง

2. อายุ

- [] ต่ำกว่า 20 ปี
[] 20-30 ปี
[] 31-40 ปี
[] 41-50 ปี
[] 51 ปีขึ้นไป

3. สถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย

- [] อำเภอพระพุทธบาท จ.สระบุรี
[] อำเภอใกล้เคียง ภายใน จ.สระบุรี
[] อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. บริเวณใดหรือสถานที่ใดที่ท่านคิดว่ามีความเหมาะสมและความสะดวกในการฟังธรรมมากที่สุด

- [] ภายในบริเวณวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี
[] ภายนอกบริเวณวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 2 ประสบการณ์ในการฟังธรรม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง [] ที่ตรงกับประสบการณ์จริงในการฟังธรรมของท่านมากที่สุด

1. ภายในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา ท่านเคยฟังธรรมจากการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จ.สระบุรี

- [] เคย (ทำข้อที่ 2 หน้าที่ 3 เป็นต้นไป)
[] ไม่เคย (ข้ามไปทำข้อที่ 4 หน้าที่ 3 เป็นต้นไป)

2. ถ้าเคย สถานที่ในการฟังธรรมส่วนใหญ่ที่ท่านไปเกิดขึ้นภายในศาสนพิธีหรือพิธีกรรมใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] ประจำวันพระ (วันธรรมสวนะ) ภายในบริเวณวัดพระพุทธรูป
 [] การอบรมในโครงการต่างๆ ที่จัดขึ้นภายในบริเวณวัดพระพุทธรูป
 [] กิจกรรมงานประเพณีประจำปีที่เกิดขึ้นภายในบริเวณวัดพระพุทธรูป
 [] งานฌาปนกิจศพ ศาลาประชาชน (ป่าช้าศาลอย)
 [] แก่หน่วยงานราชการ เอกชน และชมรมต่างๆ ที่นิมนต์ไปในโอกาสต่างๆ

3. ถ้าไม่เคย ท่านสนใจและต้องการที่จะฟังธรรมจากการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธรูป ราชวรมหาวิหาร จ.สระบุรี เมื่อมีโอกาสเสมอ

- [] สนใจ เพราะ.....
 [] ไม่สนใจ เพราะ.....

4. เมื่อท่านฟังธรรม ท่านได้เห็นพฤติกรรมหรือการปฏิบัติคนในเรื่องต่างๆ ของผู้แสดงธรรมดังต่อไปนี้

รายการ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
4.1 แสดงให้เห็นว่า มีการกำหนดและเตรียมเนื้อเรื่องที่จะแสดงธรรมไว้ก่อนล่วงหน้าเสมอ					
4.2 มีมารยาทในการแสดงธรรมสำรวมเรียบร้อยตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการแสดงธรรมในแต่ละครั้ง					
4.3 มีการยกนิทานหรือตัวอย่างที่ทันเหตุการณ์ปัจจุบันประกอบการแสดงธรรมสม่ำเสมอ					
4.4 แสดงให้เห็นว่าได้เตรียมความพร้อมทั้งกาย วาจา ใจ และความรู้เป็นอย่างดี					
4.5 แสดงธรรมได้อย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง ปลุกใจให้รับธรรมไปปฏิบัติ ไม่เครียดและมีความสุขสนุกสนานในการฟัง					
4.6 เลือกหัวข้อธรรมได้สอดคล้องเหมาะสมกับงานหรือพิธีกรรมนั้นๆ					

ตอนที่ 3 ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง [] ที่ตรงกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร ตามความคิดของท่านมากที่สุด

1. ท่านคิดว่า สาเหตุของปัญหาในการแสดงธรรมธรรมของพระภิกษุสามเณร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[] ขาดการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมในการแสดงธรรมอย่างทั่วถึง

[] ขาดแคลนพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถในการเผยแผ่ธรรมอย่างแท้จริง

[] ขาดการประเมินผลในการเผยแผ่ธรรม เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและสังคมปัจจุบัน

[] ขาดการฝึกอบรมตามหลักการตลอดจนเทคนิควิธีในการแสดงธรรมที่ถูกต้องและต่อเนื่องจากผู้เชี่ยวชาญ

[] อื่นๆ โปรดระบุ.....

2. ระดับความต้องการและวิธีการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

รายการ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
2.1 ควรพัฒนาศักยภาพในการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร ตลอดจนความรู้ความสามารถเพียงใด					
2.2 ประเด็นใดต่อไปนี่ที่ควรนำมาพัฒนาศักยภาพในการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร วัดพระพุทธบาทฯ					
1) ความรู้เกี่ยวกับการแสดงธรรม					
2) หลักและวิธีการแสดงธรรม					
3) จรรยาบรรณผู้แสดงธรรม					
4) อื่นๆ ทุกข้อที่กล่าวข้างต้น					

ตอนที่ 4 (ต่อ)

รายการ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
2.3 วิธีที่ควรใช้ในการพัฒนาความรู้ความสามารถ หรือศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาทฯ					
1) จัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี					
2) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรมีโอกาสแสดงธรรมอย่างทั่วถึง					
3) ประเมินผลการเผยแพร่ธรรม และนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพในการแสดงธรรมอย่างต่อเนื่อง					
4) อื่นๆ ทุกข้อที่กล่าวข้างต้น					

เจริญพรขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ก 4 แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

การพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรม ของพระภิกษุสามเณร
วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี

ข้อมูลผู้สัมภาษณ์

ชื่อ/ฉายา พระมหาสมัย พรมา ย นักรธรรมเอก เปรียญธรรม 8 ประโยค

ตำแหน่ง - ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี

- เลขานุการเจ้าสำนักเรียนวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี

- ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและบาลี

- ครูพระสอนศีลธรรมระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัย

ราชภัฏเทพสตรี

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี ปัญหา ตลอดจนความต้องการในการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี โดยศึกษาจากข้อมูลสภาพปัจจุบันในการแสดงธรรม ประสบการณ์ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมที่ได้จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดได้แก่พระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี และอุบาสก-อุบาสิกา

คำชี้แจงในการตอบแบบสัมภาษณ์

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้
2. การตอบแบบสัมภาษณ์ กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ด้วยตัวท่านเองและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อความถูกต้องและความสมบูรณ์
3. ผู้วิจัยคำนึงถึงว่า คำตอบของท่านทุกข้อมีความสำคัญต่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะใช้เฉพาะการศึกษาวิเคราะห์เท่านั้น
4. คำตอบของท่านมีคุณค่าต่อการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อมูลผู้ถูกสัมภาษณ์

ชื่อ/ฉายา.....
 ตำแหน่งหน้าที่งานในปัจจุบัน.....
 วัน/เวลา/สถานที่ ที่ถูกสัมภาษณ์.....

2. จากการศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันในการแสดงธรรมที่ค้นพบ ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส/ผู้เชี่ยวชาญการแสดงธรรม ท่านคิดว่าสภาพปัจจุบันในการแสดงธรรม ประสบการณ์ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี ได้มีการดำเนินการอย่างไรบ้าง มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร โดยระบุความคิดเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

2.1 สภาพปัจจุบันในการแสดงธรรม.....

.....

2.2 ประสบการณ์ในการแสดงธรรม.....

.....

2.3 ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการแสดงธรรม.....

.....

2.4 ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพในการแสดงธรรม.....

.....

ภาคผนวก ก 5 รายชื่อผู้ร่วมประชาพิจารณ์การวิจัยในระยะที่ 1 (R₁) และรายนามผู้ร่วมประชุมระดมความคิดการวิจัยในระยะที่ 2 (R₂) วันที่ 6 ธันวาคม 2552

ที่	ชื่อ – ฉายา/สกุล	ตำแหน่ง
1	พระครูมงคลรัตนวัฒน์	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาท
2	พระมหานงมานิช สามตฤโก	"
3	พระมหาวิเชียร ชาตวชิโร	"
4	พระมหาเสรีจ สัจจวโร	"
5	พระมหาสุเมธา ติรวฑฒโน	"
6	พระมหาประกิจ อภินนุโท	"
7	พระครูพิศาลธรรมโฆสิต	ผู้เชี่ยวชาญการแสดงธรรม
8	พระมหาพรเทพ นนทจณโท	"
9	พระมหาเสงี่ยม สุวโจ	"
10	พระมหาเสรีจ สัจจวโร	"
11	พระมหาศักดา กิตติภทโท	พระภิกษุผู้ร่วมประชุม
12	พระครูธรรมธรรยงค์ พุทธธมฺโม	"
13	พระมหาสนั่น ปญญาวโร	"
14	พระมหาปรเมษฐ์ ปวรมณี	"
15	พระมหาสนอง อภิวงฺโณ	"
16	พระมหาศักดา กิตติภทโท	"
17	พระมหาวิระชาติ สุเมธี	"
18	พระมหาศพล กลยานธมฺโม	"
19	พระมหาปัญญา เตชธโร	"
20	พระมหาสมพงษ์ ปญญาพล	"
21	พระมหาคงวัช วชิรญาโณ	"
22	พระมหาสมศักดิ์ จันทธมฺโม	"
23	พระมหาอรุณ กิตติโสภโณ	"
24	พระมหาสาคร กุลวฑฒโน	"
25	พระมหาเอกลักษณ์ ฐิตสวโร	"
26	พระมหาทวี กิตติปาโล	"
27	พระสุขโรจน์ อากาศโร	"
28	พระมหาฐิติ กิตติญาโณ	"
29	พระมหาจักรพล สุขธิโร	"
30	พระมหาเกิดศักดิ์ สิริจณโท	"

ภาคผนวก ก 5 (ต่อ)

ที่	ชื่อ - ฉายา/สกุล	ตำแหน่ง
31	พระพิทักษ์ จินตามโย	พระภิกษุผู้ร่วมประชุม
32	พระบุญส่ง ญาณวโร	"
33	พระอดุลย์ ปิยสีโล	"
34	พระปลัดทองสุข ฆมมวริโย	"
35	พระครูสมุห์สายทอง ปณฺฑิโต	"
36	พระธรรมธรมชชาย เขมปญโญ	"
37	พระครูสังฆรักษ์วัชชัย จนฺตสิโล	"
38	พระมหาดนัย ญาณทสฺสี	"
39	พระมหาบันเท็ง ปณฺฑิโต	"
40	พระมหาสมศักดิ์ กวีโร	พระผู้ประสานงาน
41	พระมหาสุเมธา ธีรวฑฺฒโน	"
42	พระครูโมฏีกา คร.สมคิด ปุณฺณจิตโต	ผู้เชี่ยวชาญการวิจัย
43	ผศ.สุรพงษ์ ปนาทกุล	"
44	อาจารย์เกษร ชุมทรัพย์	อุบาสก-อุบาสิกา ผู้ร่วมประชุม (นักการศึกษา)
45	อาจารย์อรพิน วงษ์วัง	"
46	อาจารย์ชญาดา ชุมทรัพย์	"
47	อาจารย์จิราพร อินทร์พรหม	"
48	อาจารย์เขมิกา เนตรสว่าง	"
49	อาจารย์ยุพิน กระจ่างทอง	"
50	อาจารย์จรรววรรณ แก่นทรัพย์	"
51	อาจารย์พรธิศา เวียงสงค์	"
52	อาจารย์สมบัติ เนตรสว่าง	"
53	อาจารย์สมควร จัดอูด	"
54	อาจารย์วิวัฒน์ จันตาทกุล	"
55	อาจารย์สิริกร กระจ่างทอง	ศึกษานิเทศน์
56	กนกวรรณ สุริหาร	อุบาสก-อุบาสิกา ผู้ร่วมประชุม
57	สุขุมล สุนทรวิกรานต์	"
58	สายฝน ธรรมะ	"
59	กานนารี เขียวพานิช	"

ภาคผนวก ก 6 รายชื่อผู้ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการวิจัยในระยะที่ 2 (R₂) วันที่ 7 ธันวาคม 2552

ที่	ชื่อ – ฉายา/สกุล	ตำแหน่ง
1	พระครูพิศาลธรรมโมสิต	ผู้เชี่ยวชาญการแสดงธรรม
2	พระครูประโชติกิจจาภิวัฒน์	“
3	พระมหาสายชล ฐานุตโตโร	“
4	พระมหาพรเทพ นนทจโนโท	พระภิกษุผู้ร่วมประชุม
5	พระมหาสุเมธา ธีรวฑฒโน	“
6	พระมหาเสงี่ยม สุวโจ	“
7	พระมหาสมศักดิ์ กวีวิโส	“
8	พระมหาประกิจ อภินนุโท	“
9	พระมหาคณัย ญาณทสสี	“
10	พระมหาสาคร กุลวฑฒโน	“
11	พระมหาเอกลักษณ์ ฐิตสวโร	“
12	พระมหาทวี กิตติปาโล	“
13	พระมหาเอกพันธ์ วรเมธี	“

ภาคผนวก ก 7 รายนามผู้ร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรม

ที่	ชื่อ - ฉายา/สกุล	ตำแหน่ง
1	พระศรีปริยัติเวที	เจ้าคณะอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ประธานในพิธี
2	พระครูพิศาลธรรมโมสิต	ผู้เชี่ยวชาญการแสดงธรรม (พระนักเทศน์ต้นแบบ)
3	พระครูประโชติกิจจาภิวัฒน์	ผู้เชี่ยวชาญการแสดงธรรม
4	พระครูศรีวรกิจจารักษ์	ประธานโครงการฯ
5	พระมหาเสรี สัจจวโร	รองประธานโครงการฯ
6	พระมหาสมัย อคฺคปญฺโญ	เลขานุการและกรรมการ
7	พระมหาพรเทพ นนฺทจฺนฺโท	กรรมการ
8	พระมหาสายชล ฐานุคฺคโร	กรรมการ
9	พระมหาทวี กิตฺติปาโล	พระภิกษุสามเณรผู้ร่วมโครงการฝึกอบรมฯ
10	พระมหาวิชัย อมโล	"
11	พระมหาศักดา กิตฺติภุทฺโท	"
12	พระมหาสมศักดิ์ จนฺทชฺมฺโม	"
13	พระมหาจิติภัทร ญาณเมธี	"
14	พระมหาบุญแสง จนฺทสิริ	"
15	พระมหาอรุณ กิตฺติโสภโณ	"
16	พระมหาประวิทย์ มหาวโร	"
17	พระนิกร สิริชฺมฺโม	"
18	พระบุญชิต อากาศโร	"
19	พระมหาดนัย ญาณทสฺสี	"
20	พระธงชัย รุกฺขิตฺตชฺมฺโม	"
21	พระมหาสนอง อภิวัฒนฺโณ	"
22	พระศิริพงษ์ สิริคุตฺโต	"
23	สามเณรวิระยุทฺธ สุพร	"
24	สามเณรปัญญาวุฑฺฒ นันทา	"
25	สามเณรสूरียา หวังทะกลาง	"
26	สามเณรสนอง ลุนไชสง	"
27	สามเณรศราววุฑฺฒ เอี่ยมรัมย์	"
28	สามเณรมนตรี ฉัตรเท	"
29	สามเณรมุณีล วงหาจักร	"
30	สามเณรทศวัฒน์ เพียรทาหนอง	"

ภาคผนวก ก 7 (ต่อ)

ที่	ชื่อ - ฉายา/สกุล	ตำแหน่ง
31	สามเณรสมบุรณ์ พันธุ์เดช	พระภิกษุสามเณรผู้ร่วมโครงการฝึกอบรมฯ
32	สามเณรปิยะพงษ์ ชัยแสนฤทธิ์	"
33	สามเณรพิชิต สิงห์หอม	"
34	สามเณรขวัญชัย บัวบานศรี	"
35	สามเณรอทิตย์ ชุนชี	"
36	สามเณรรวเวช นวลรักษา	"
37	สามเณรสุวัฒน์ หนูประเสริฐ	"
38	สามเณรปฐมพงษ์ สีโนนสูง	"
39	สามเณรณัฐพล คำพิฑูรย์	"
40	สามเณรสุริยงค์ ตรีปัญญา	"
41	สามเณรสุภชาติ คำโนนม่วง	"
42	สามเณรฐิตวัฒน์ ฟองจันทิก	"
43	สามเณรชาญวิทย์ สุระพันธ์	"
44	สามเณรณัฐรงค์ สีทานอก	"
45	สามเณรชดช้อย กาวรัมย์	"
46	สามเณรเชษฐกร สีดา	"
47	สามเณรพรหมินทร์ สีสีดา	"
48	สามเณรวิชชัย สมพินิจ	"
49	สามเณรธันวา กมลภา	"
50	สามเณรเพิ่มพูน บุญอนันต์	"
51	สามเณรคมสันติ ราชบุโฮม	"
52	สามเณรอรุณพล อ่อนพรมราช	"
53	สามเณรทศพล ศรีวิชัย	"
54	สามเณรเจษฎา หวังทะกลาง	"
55	สามเณรภาณุพงษ์ เข้มเพชร	"
56	สามเณรตะวัน แก้วกุนอก	"
57	สามเณรมานิมิต นิดไชสง	"
58	สามเณรสุปัญญา ตะวังทัน	"
59	สามเณรอธิพิล โพธิสาร	"

ภาคผนวก ก 8 รายนามผู้ร่วมโครงการทดลองแสดงธรรม

ที่	ชื่อ - ฉายา/สกุล	ตำแหน่ง
1	พระศรีปริยัติเวที	เจ้าคณะอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ประธานโครงการ
2	พระครูศรีวรกิจจารักษ์	รองประธานโครงการฯ
3	พระมหาสมัย อคฺคปญฺโญ	เลขานุการและกรรมการ
4	พระมหาพรเทพ นนฺทจฺโญ	กรรมการ
5	พระมหาสายชล ฐานุคฺตโร	กรรมการ
6	พระมหาวิชัย อมโล	แสดงธรรมในวันพระที่ 10 ม.ค. 52
7	พระมหาสนอง อภิวัฒนฺโณ	แสดงธรรมในวันพระที่ 18 ม.ค. 52
8	พระมหาสาคร กุลวฑฺฒโน	แสดงธรรมในงานฌาปนกิจศพ วันที่ 23 ม.ค. 52
9	พระมหาฐิติภัทร ญาณเมธี	แสดงธรรมในวันพระที่ 25 ม.ค. 52
10	พระมหาอรุณ กิตฺติโสภฺโณ	พระภิกษุผู้ประสานงาน
11	พระมหาประวิทย์ มหาวีโร	"

ภาคผนวก ข

**โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรม
ของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี**

- ตารางการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
- แผนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
- แบบทดสอบ
- แบบประเมินความพึงพอใจ

ตารางการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
เพื่อพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร
วัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี
วันที่ 8 มกราคม 2552 ห้องประชุมสงฆ์
วัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี

วันที่ 8 มกราคม 2552

เวลา 08.00 น. พระภิกษุสามเณรลงทะเบียนเข้ารับการฝึกอบรมและทำแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม

เวลา 08.30 น. พิธีเปิดการฝึกอบรม และให้โอวาท โดยพระศรีปริยัติเวที เจ้าคณะอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

เวลา 09.00 น. ฟังบรรยาย เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการแสดงธรรม หลักการและวิธีการแสดงธรรม และจรรยาบรรณผู้แสดงธรรม โดยพระครูพิศาลธรรมโมลี และพระครูประโชติกิจจาวัฒน์

เวลา 11.00 น. พักรับประทานอาหารเพล และรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 13.00 น. ทำกิจกรรมสาธิตและฝึกปฏิบัติการแสดงธรรม โดยมีพระครูพิศาลธรรมโมลี และพระครูประโชติกิจจาวัฒน์ เป็นวิทยากรผู้ชี้แนะ

เวลา 17.00 น. ทำแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม

หมายเหตุ ตารางการฝึกอบรมอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

แผนกิจกรรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 1
ความรู้เกี่ยวกับการแสดงธรรม ตามหลักวิชาการเทศนา
วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2552
(ภาคเช้า)

วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อถวายเป็นความรู้ในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแสดงธรรม หลักการและวิธีการแสดงธรรม และจรรยาบรรณผู้แสดงธรรม แต่พระภิกษุสามเณร
2. เพื่อให้พระภิกษุสามเณรเกิดเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาศักยภาพในการแสดงธรรม
3. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการระหว่างวัดและพุทธศาสนิก รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาธรรม และดำเนินการประเมินผล

เนื้อหาการฝึกอบรม

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแสดงธรรม ประกอบด้วย ความหมายและความสำคัญของการแสดงธรรม วัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการแสดงธรรม ลักษณะการแสดงธรรมที่ดี ตลอดจนวิธีเผยแพร่ศาสนาในสมัยพุทธกาล และในปัจจุบัน
2. หลักการและวิธีการแสดงธรรม ประกอบด้วย หลักการแสดงธรรม วิธีการแสดงธรรม ระเบียบปฏิบัติและมารยาทในการแสดงธรรม การเตรียมความพร้อมในการแสดงธรรม และจรรยาบรรณผู้แสดงธรรม
3. เทคนิคการในการแสดงธรรม การคิดวิเคราะห์ ทำอย่างไรให้ถูกใจผู้ฟัง

กิจกรรมการฝึกอบรม เวลา 08.00 น.- 11.30 น.

1. พระภิกษุสามเณรลงทะเบียน และทำแบบทดสอบความรู้ก่อนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นแบบทดสอบความรู้จำนวน 25 คำถามโดยให้เวลาในการทำแบบทดสอบประมาณ 30 นาที
2. พิธีเปิดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยพระศรีปริยัติเวที
 - 2.1 กล่าวรายงานความเป็นมาเป็นไปของโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร ผู้รับผิดชอบโครงการต่อประธานใน

พิธี โดยพระครูศรีวรกิจจารักษ์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร ประธานโครงการ ฝึกอบรมเป็นผู้กล่าวรายงาน

2.2 พระศรีปริยัติเวที เจ้าคณะอำเภอเฉลิมพระเกียรติ กล่าวให้โอวาทและเปิด โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี

3. วิทยากรบรรยายถวายความรู้ เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการแสดงธรรม ได้แก่ ความหมายและความสำคัญของการแสดงธรรม วัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการแสดงธรรม ลักษณะการแสดงธรรมที่ดี ตลอดจนวิธีเผยแผ่ศาสนาในสมัยพุทธกาล และในปัจจุบัน หลักการและวิธีการแสดงธรรม ประกอบด้วย หลักการแสดงธรรม วิธีการแสดงธรรม ระเบียบปฏิบัติและมารยาทในการแสดงธรรม การเตรียมความพร้อมในการแสดงธรรม และ จรรยาบรรณผู้แสดงธรรม เทคนิคการในการแสดงธรรม การคิดวิเคราะห์ ทำอย่างไรให้ถูกใจ ผู้ฟัง

4. พระภิกษุสามเณรและวิทยากรถวายความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดจนซักถาม และสรุปบทเรียนร่วมกัน

สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม

1. แฟ้มคู่มือ/เอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
2. วัสดุสำนักงาน ได้แก่ กระดาษ ปากกา ฯลฯ

การประเมินผลการฝึกอบรม

1. ด้านความรู้ใช้แบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม
2. ด้านเจตคติใช้แบบประเมินความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอบรม

วิทยากรถวายความรู้

1. พระครูพิศาลธรรมโมสิต
2. พระครูประโชติกิจจาภิวัฒน์

แผนกิจกรรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 2

ฝึกปฏิบัติการแสดงธรรม

วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2552

(ภาคบ่าย)

วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้พระภิกษุสามเณรฝึกปฏิบัติการแสดงธรรมให้สอดคล้องกับหลักวิชาการ เทศนา ที่กำหนดจะนำไปทดลองแสดงธรรม
2. เพื่อให้พระภิกษุสามเณรเกิดเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาศักยภาพในการแสดงธรรม
3. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการระหว่างวัด และพุทธศาสนิก รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแสดงธรรม และดำเนินการประเมินผล

เนื้อหาการฝึกอบรม

1. เทคนิคและวิธีการแสดงธรรมแบบใช้คัมภีร์
2. เทคนิคและวิธีการแสดงธรรมแบบไม่ใช้คัมภีร์

กิจกรรมการฝึกอบรม เวลา 13.00 – 17.00 น.

1. วิทยากรชี้แนะวิธีการตั้งนะโม การกล่าวทักทายผู้รับฟัง การให้พร เทคนิคและวิธีการแสดงธรรมแบบใช้คัมภีร์และแบบไม่ใช้คัมภีร์
2. พระภิกษุสามเณรฝึกปฏิบัติแสดงธรรม โดยมีวิทยากรให้คำแนะนำในการแสดงธรรม ทั้งแบบใช้คัมภีร์และแบบไม่ใช้คัมภีร์ให้เหมาะสมกับการนำไปทดลองแสดงธรรม
3. วิทยากรเปิดโอกาสให้พระภิกษุสามเณรอภิปราย ชักถาม และสรุปผลการฝึกปฏิบัติ

สื่อที่ใช้ในการทำกิจกรรม

1. คัมภีร์พระไบลาน
2. ธรรมาสน์
3. คาลปัตร
4. เครื่องขยายเสียง ฯลฯ

การประเมินผลการฝึกอบรม

1. ด้านความรู้ ใช้แบบทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรม
2. ด้านทักษะ ใช้การชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญการแสดงธรรม
3. ด้านเจตคติใช้แบบประเมินความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอบรม

วิทยากรถ่ายทอดความรู้ และผู้เชี่ยวชาญประเมินทักษะ

1. พระครูพิศาลธรรมโมสิต
2. พระครูประโชติกิจจาภิวัฒน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

**แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ
เรื่อง หลักการและวิธีการแสดงธรรม
(ก่อน-หลัง)**

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้ใช้สำหรับพระภิกษุที่เข้าโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี
2. แบบทดสอบฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้
3. การตอบแบบทดสอบ กรุณาทำแบบทดสอบตามด้วยตัวท่านเอง โดยใช้ความรู้ความเข้าใจที่มีให้มากที่สุด เพื่อความถูกต้องและความสมบูรณ์
4. ผู้วิจัยคำนึงถึงว่า คำตอบของท่านทุกข้อมีความสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะใช้เฉพาะการศึกษาวิเคราะห์เท่านั้น
5. คำตอบของท่านมีคุณค่าต่อการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
6. แบบทดสอบ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ทดสอบความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการแสดงธรรม
 - ตอนที่ 2 ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการแสดงธรรม
 - ตอนที่ 3 ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณผู้แสดงธรรม

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

พระมหาสมัย พรมา
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ตอนที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการแสดงธรรม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] ที่ตรงกับความรู้ความเข้าใจของท่านมากที่สุด
เพียง 1 คำตอบ

ข้อ ที่	ข้อความถาม	คำตอบ	
		ใช่	ไม่ใช่
1	การแสดงธรรม หมายถึงการบรรยาย การชี้แจง การแถลง การยกหัวข้อธรรม คำสอนทางพระพุทธศาสนาขึ้นเพื่อให้แจ่มแจ้ง และเพื่อสั่งสอนประชาชนให้รู้ให้เข้าใจจะได้ละชั่วทำดี		
2	วัตถุประสงค์หลักของการแสดงธรรมคือ ต้องการให้ผู้ฟังบรรลุธรรมสูงสุดคือ นิพพาน		
3	ธรรมที่เป็นไปเพื่ออสังขะ หิระ สุขะ คือธรรมที่เป็นไปเพื่อบรรเทาทุกข์ ให้เกิดสุขเกษมศานต์ให้บรรลุถึงนิพพาน		
4	จุดมุ่งหมายในการแสดงธรรมมี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต่ำ ระดับกลาง ระดับสูง		
5	จุดมุ่งหมายระดับกลางในการแสดงธรรม คือ มุ่งให้ผู้ฟังหลุดพ้นจากกิเลสได้ถึง มรรค ผล นิพพาน		
6	ลักษณะการแสดงธรรมที่ดีตามหลักพระพุทธเจ้าในการสั่งสอนคฤหัสถ์ ประกอบด้วยอาการวิธี 4 สถาน		
7	วิธีการเผยแผ่คำสอนหรือสั่งสอนคฤหัสถ์ในสมัยพุทธกาล แบ่งได้เป็น 7 วิธี		
8	ธัมมิกถา เป็นวิธีสอนธรรมโดยการยกหัวข้อธรรมซึ่งควรรู้ ควรเว้น ควรปฏิบัติ แล้วอธิบายขยายความธรรมนั้น ๆ ให้ชัดเจนแจ่มแจ้งหรือในปัจจุบันเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “การกล่าวสุนทรพจน์”		
9	การพบปะผู้คนในชีวิตประจำวันเราสามารถพูดคุยด้วยด้วยคำที่เป็นธรรม ทำให้เกิดสติ ถือได้ว่าเป็นการเผยแผ่ธรรมเช่นกัน เป็นวิธีหนึ่งในการสอนธรรมที่เรียกว่า “โอวาทกถา”		
10	ในการเรียนการสอนธรรม ควรใช้วิธีสอนธรรมแบบตามตอบกันและกัน “ปุจฉาวิสัชนากถา” เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างผู้สอนและผู้เรียน		

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการแสดงธรรม

คำชี้แจง : เขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง [] ที่ตรงกับความรู้ความเข้าใจของท่านมากที่สุด
เพียง 1 คำตอบ

ข้อ ที่	ข้อความ	คำตอบ	
		ใช่	ไม่ใช่
1	การกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะแสดงธรรมเรียกว่า การวางโครงเทศน์		
2	การวางโครงเทศน์แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ อุเทศ นิเทศ และ ปฏินิเทศ		
3	การอธิบายหัวข้อธรรม “นิเทศ” โดยทั่วไปจะเรียงตามลำดับคือ ปฏิเวชปฏิบัติ ปริยัติ		
4	ปฏินิเทศ คือ การทบทวนประเด็นหรือสรุปความ ถือว่าเป็นขั้นสุดท้ายในการแสดงธรรม		
5	ถ้าแสดงธรรมในบ้านแม้มีพระพุทธรูปหรือพระเถระที่อาวุโสกว่าไม่นิยมกราบหรือไหว้ เพราะผิดวินัยพุทธบัญญัติ		
6	การเปิดคัมภีร์เทศน์ ควรประคองด้วยมือทั้งสองตั้งขึ้นระดับหน้าอกเพื่อเป็นการแสดงความเคารพ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์		
7	ขณะให้ศีลควรจับพัดตั้งไว้ให้ตรง และจับได้พัดลงมาประมาณสองฝ่ามือหรือประมาณ 8 นิ้ว		
8	ขณะแสดงธรรม ควรสำรวมกิริยาโดยการหลับตาเพื่อเป็นการสร้างสมาธิในการแสดงธรรม		
9	ขณะแสดงธรรมอย่าส่ายหน้าไปตามความยาวโบลานพยายามใช้วิธีเลื่อนด้านซ้ายและด้านขวาเข้ามาตรงกลาง		
10	วิธีการกล่าวอนุโมทนาที่นิยมปฏิบัติกันมี 2 แบบ คือ ประนมมือประคองคัมภีร์แล้วกล่าวอนุโมทนา หรือ วางคัมภีร์ไว้ที่เดิมแล้วตั้งพัดกล่าวอนุโมทนา		

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณผู้แสดงธรรม

คำชี้แจง : เขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง [] ที่ตรงกับความรู้ความเข้าใจของท่านมากที่สุด
เพียง 1 คำตอบ

ข้อ ที่	ข้อความ	คำตอบ	
		ใช่	ไม่ใช่
1	จรรยาบรรณผู้แสดงธรรม คือคุณธรรมประจำใจและระเบียบวินัยที่ผู้แสดงธรรมพึงปฏิบัติ		
2	จรรยาบรรณสามารถแบ่งได้เป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายคุณธรรม และฝ่ายพระวินัย		
3	จรรยาบรรณฝ่ายคุณธรรมที่สำคัญมี 5 ประการซึ่งถือว่าเป็นธรรมประจำตัวของนักเทศน์หรือบรรยายธรรม		
4	การกำหนดประเด็นความแห่งธรรมให้ชัดเจนแล้วแสดงไปตามลำดับก่อนหลังถือเป็นหนึ่งในคุณธรรมฝ่ายพระวินัย		
5	จรรยาบรรณฝ่ายพระวินัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงธรรม หรือเรียกว่า "ธัมมเทศนาปฏิบัติสังยุตต์" มีด้วยกัน 15 ข้อ		

ขอขอบคุณทุกท่านที่ตอบแบบทดสอบ

**แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการฝึกอบรม
เรื่อง การพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร
วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบสอบถามเจดคติที่มีต่อโครงการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร วัดพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยมีระดับความพึงพอใจดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับ	มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับ	มาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับ	ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับ	น้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับ	น้อยที่สุด

กรุณาใส่เครื่องหมาย ลง ในระดับ ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. โครงการฝึกอบรมนี้ทำให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแสดงธรรม					
2. โครงการฝึกอบรมนี้ทำให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักและวิธีการแสดงธรรม					
3. โครงการฝึกอบรมนี้ทำให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับจรรยาบรรณผู้แสดงธรรม					
4. โครงการฝึกอบรมนี้ทำให้มีบุคลิกภาพและการแสดงออกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการแสดงธรรม					
5. โครงการฝึกอบรมนี้ทำให้มีความกล้าที่จะแสดงธรรมมากขึ้น					
6. โครงการฝึกอบรมนี้ทำให้มีการเตรียมความพร้อมในการแสดงธรรมทั้ง กาย วาจา และใจ ในครั้งต่อไปได้อย่างถูกต้อง					
7. วิทยากรมีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญเป็นอย่างดีในเรื่องการแสดงธรรม					
8. วิทยากรมีวิธีการสอนที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและไม่น่าเบื่อ					
9. วิทยากรมีความเป็นกันเอง					
10. สื่อที่ใช้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและกิจกรรม					

11. (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
11. สื่อที่ใช้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและกิจกรรม					
12. สื่อที่ใช้มีความทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ					
13. สถานที่สะอาด สะดวก มีอากาศถ่ายเท และแสงสว่างเพียงพอ					
14. จัดสถานที่เหมาะสมกับขนาดของผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ					
15. สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการแสดงธรรมเบื้องต้นมาใช้ในการพัฒนาตนเองด้านการแสดงธรรม					
16. สามารถนำความรู้เกี่ยวกับหลักและวิธีการแสดงธรรมที่ถูกต้องไปประยุกต์ใช้ในการแสดงธรรมในสถานการณ์จริงได้					
17. สามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสมตามจรรยาบรรณผู้แสดงธรรม					
18. สามารถปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการเผยแผ่ธรรมที่ถูกต้องอย่างแท้จริง					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อนำไปปรับปรุงการฝึกอบรมในครั้งต่อไป
ด้านทฤษฎี

.....

.....

ด้านปฏิบัติ

.....

.....

ด้านวิทยากร

.....

.....

ด้านสถานที่

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่าน

ภาคผนวก ค

โครงการทดลองแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท

ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี

- ตารางการทดลองแสดงธรรม
- แผนการทดลองแสดงธรรม
- แบบประเมินศักยภาพการแสดงธรรม

**ตารางกำหนดการโครงการทดลองแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร
วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี**

คำชี้แจง

พระภิกษุและอุบาสก-อุบาสิกาที่รับฟังการแสดงธรรมจะประเมินศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร ตามกรอบการวิจัยทั้ง 3 โดยพระภิกษุสามเณรผู้ทดลองจะแสดงธรรมตามหลักวิชาการเทศนา

วันธัมมะสวนะ (วันพระ)			
ศาลาอบรมพระสงฆ์ ชั้น 1 วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร			
วันที่	เวลา	ผู้ทดลองแสดงธรรม	ผู้ประเมินศักยภาพการแสดงธรรม
10 ม.ค. 52	7.00 น. ถึง 8.45 น.	พระมหาวิชัย อมโล	พระภิกษุสามเณร จำนวน 82 รูป อุบาสก-อุบาสิกา จำนวน 48 คน
18 ม.ค. 52	7.00 น. ถึง 8.45 น.	พระมหาสนอง อภิวัฒน์	พระภิกษุสามเณร จำนวน 87 รูป อุบาสก-อุบาสิกา จำนวน 58 คน
25 ม.ค. 52	7.00 น. ถึง 8.45 น.	พระมหาฐิติภัทร ญาณเมธี	พระภิกษุสามเณร จำนวน 62 รูป อุบาสก-อุบาสิกา จำนวน 58 คน
งานฌาปนกิจศพ			
ศาลเจ้าพ่อเขาตก			
23 ม.ค. 52	14.00 น. ถึง 16.00 น.	พระมหาสาคร กุลทุฒโน	อุบาสก-อุบาสิกา จำนวน 32 คน

**แผนกิจกรรมการทดลองแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร
วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี**

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. เพื่อให้พระภิกษุสามเณรที่ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการแสดงธรรม ได้ทำการทดลองแสดงธรรมตามแผนกำหนดการที่ร่วมกันจัดทำขึ้น
2. เพื่อประเมินศักยภาพในการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร
3. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการทดลองแสดงธรรมระหว่างวัด คือ พระภิกษุสามเณร และอุบาสก-อุบาสิกา

กิจกรรมทดลองแสดงธรรม

กิจกรรมที่ 1-4 การทดลองแสดงธรรมโดยนำหลักธรรมหรือหัวข้อธรรมที่ยกมาประกอบในการแสดงธรรมมาทดลองในกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด โดยมุ่งหวังให้พระภิกษุสามเณร นำความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงธรรมตามหลักวิชาการเทศนาไปทดลองแสดงธรรม โดยมีระยะเวลาดำเนินการ และมีเนื้อหาในการทดลองแสดงธรรม จำนวน 4 ครั้ง มีพระภิกษุสามเณร ผู้ทดลองแสดงธรรมครั้งละ 1 รูป มีพระภิกษุสามเณร และอุบาสก-อุบาสิกาที่รับฟังการแสดงธรรมเป็นผู้ประเมินศักยภาพการแสดงธรรม รวมทั้งสิ้นจำนวน 427 รูป/คน ตั้งแต่เวลา 7.00 น.-8.45 น. ของวันที่ 10,18,25 มกราคม 2552 และตั้งแต่เวลา 14.00 น.-16.00 น. ของวันที่ 23 มกราคม 2552 ปรากฏดังตาราง

ตารางกิจกรรมที่ 1-4 การทดลองแสดงธรรม

วันที่	เวลา	พิธีกรรม/ สถานที่	แสดงธรรมเรื่อง	หัวข้อธรรมที่ยกมา ประกอบ
10 มกราคม 2552	7.00 น. ถึง 8.45 น.	วันพระ ณ ศาลา อบรมพระสงฆ์ ชั้น 1 วัดพระ พุทธบาท	คุณธรรมวันเด็ก	ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
18 มกราคม 2552	7.00 น. ถึง 8.45 น.	วันพระ ณ ศาลา อบรมพระสงฆ์ ชั้น 1 วัดพระ พุทธบาท	การให้ทาน	เรื่อง อนาถปิณฑิกะเศรษฐี นางวิสาขา มหาอุบาสิกา
25 มกราคม 2552	7.00 น. ถึง 8.45 น.	วันพระ ณ ศาลา อบรมพระสงฆ์ ชั้น 1 วัดพระ พุทธบาท	การรักษาศีล	ศีลเป็นเครื่องช่วยคุ้มครอง โลกให้ปลอดภัย
23 มกราคม 2552	14.00 น. ถึง 16.00 น.	งานฌาปนกิจศพ ณ ศาลเจ้าพ่อ เขาคอก	อัปมาทธรรม	สิ่งที่คนเราต้องเจอก่อนตาย 3 อย่างคือ กรรมนิมิต คตินิมิต และกรรม

สื่อที่ใช้ในการทดลองแสดงธรรม

1. คัมภีร์พระไบเบิล
2. ขรรมาสน์
3. ตาลปัตร
4. เครื่องขยายเสียง ฯลฯ

การประเมินผลการทดลองแสดงธรรม

ประเมินศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรจากแบบประเมินศักยภาพการ
แสดงธรรม โดยพระภิกษุสามเณรและอุบาสิกา-อุบาสิกาเป็นผู้ประเมิน

**แบบประเมินศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร
วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี**

สถานภาพผู้ประเมิน พระภิกษุ/สามเณร อุบาสก-อุบาสิกา

ข้อความเกี่ยวกับการแสดงธรรม	ดี มาก	ดี	พอ ใช้	ปรับ ปรุง บ้าง	ปรับ ปรุง อีก มาก
	5	4	3	2	1
1. การปฏิบัติตัวเหมาะสม นุ่งห่มเรียบร้อย ทำให้เกิดศรัทธา ความเลื่อมใส					
2. พูดเป็นธรรมชาติ ระดับน้ำเสียงเหมาะสมชัดเจนชัดคำ เสียงไม่ดังหรือเบาเกินไป					
3. เคลื่อนไหวอริยาบทเป็นธรรมชาติ แสดงสีหน้าและแววตา เหมาะสม					
4. เรื่องที่แสดงธรรมให้คุณค่า และมีเนื้อหาสาระเหมาะสม					
5. มีจุดมุ่งหมายชัดเจน เหมาะสม และมุ่งประโยชน์ให้เกิดกับ ผู้ฟังเป็นหลัก					
6. สรุปประเด็นสำคัญจากเนื้อหาที่แสดงธรรมได้อย่างชัดเจน					
7. มีการยกอุปมาอุปไมยและนิทานประกอบเรื่องที่น่าสนใจ ได้เป็นอย่างดี น่าฟัง					
8. กำหนดเรื่องที่จะแสดงธรรมได้ชัดเจนและสอดคล้องกับ พุทธศาสนสุภาษิต					
9. อธิบายหัวข้อธรรมตามลำดับคือ บอกที่มาของพุทธศาสน สุภาษิต อธิบายความหมายและยกตัวอย่างประกอบให้เข้าใจ					
10. แสดงธรรมได้แจ่มแจ้งชัดเจนถึงสิ่งที่ไม่มีความควรระวัง และสิ่งที่มีประโยชน์ควรประพฤติปฏิบัติตาม(สันถัสสนา)					
11. แสดงธรรมะ ทำให้เกิดความสนใจควรที่จะประพฤติและปฏิบัติ ตาม (สมาทปนา)					
12. แสดงธรรมะให้ผู้ฟังเกิดความกลัวกลัวขึ้นเพื่อที่จะลดละเลิก อกุศลและเจริญกุศลทำให้เกิดขึ้น (สมุตเตชนา)					

13. (ต่อ)

ข้อความเกี่ยวกับการแสดงธรรม	ดี มาก	ดี	พอ ใช้	ปรับ ปรุง บ้าง	ปรับ ปรุง อีก มาก
	5	4	3	2	1
13. แสดงธรรมะโดยให้ผู้ฟังมีความร่าเริงบันเทิงใจ ฟังแล้วไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการฟัง (สัมปหังสนา)					
14. แสดงธรรมะได้อย่างเหมาะสมและกลมกลืน กล่าวคือการอธิบายข้อธรรมได้อย่างชัดเจน จูงใจให้ปฏิบัติตาม					
15. แสดงธรรมะได้เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน สามารถทำให้ผู้ฟังนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
16. แสดงธรรมะโดยคำนึงถึงพื้นฐานของผู้ฟังเหมาะสมกับวัยของผู้ฟัง					

ขอขอบคุณทุกท่าน

ภาคผนวก ง

ภาพการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร
วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาพ 1 ภาพการประชุมประชาพิจารณ์ผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาวันที่ 6 มกราคม 2552 เวลา 8.30 น. – 11.30 น.

ภาพ 2 ภาพการประชุมระดมความคิดตัวแทนผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อ
แสวงหาแนวทางและวิธีการในการพัฒนา วันที่ 6 มกราคม 2552 เวลา 13.00 น. –
16.30 น.

ภาพ 3 ภาพการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดทำรายละเอียดและตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา เครื่องมือรวบรวมข้อมูลโครงการ วันที่ 7 มกราคม 2552 เวลา 8.30 น. – 15.00 น.

ภาพ 4

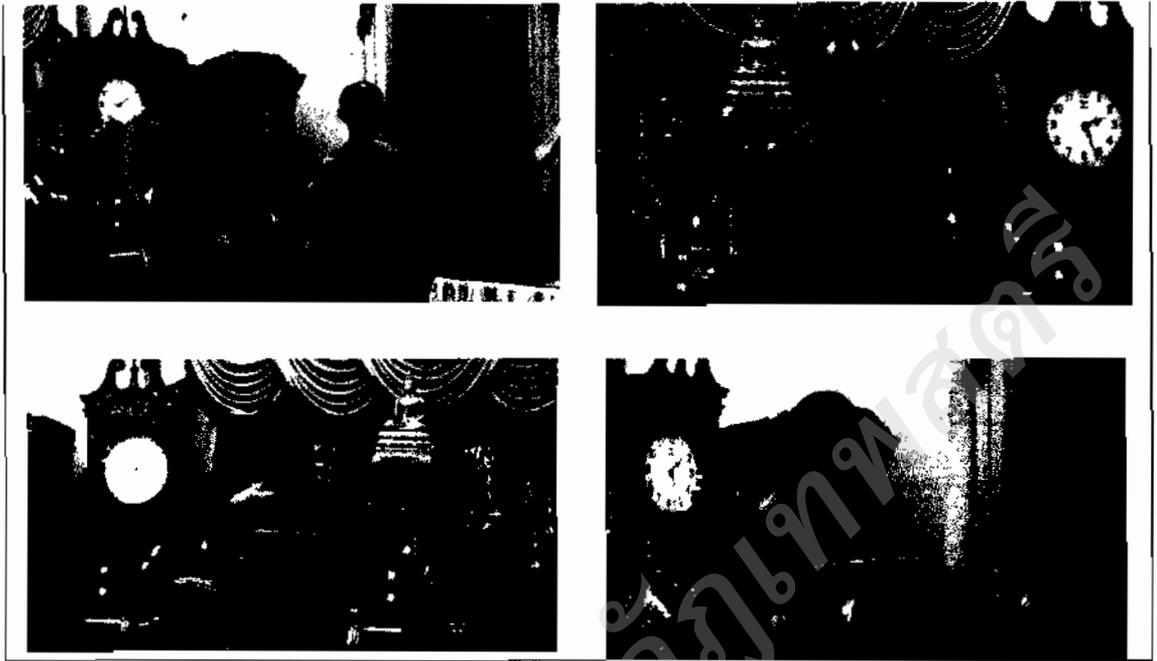
ภาพพิธีเปิดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพการ
แสดงธรรม วันที่ 8 มกราคม 2552 เวลา 8.00 น.-17.00 น.

ภาพ 5

ภาพการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรม
วันที่ 8 มกราคม 2552 เวลา 8.00 น.-17.00 น.

ภาพ 6

ภาพการทดลองแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท
ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี วันที่ 8 มกราคม 2552
เวลา 13.00 น.-17.00 น.

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์

ชื่อ-ฉายา-สกุล	พระมหาสมชัย อคฺคปญฺโญ (พรมาย)
วัน เดือน ปีเกิด	วันอาทิตย์ที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2511
มาตุภูมิ	บ้านเลขที่ 50 หมู่ที่ 10 บ้านหนองตราดน้อย ตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วัดพระพุทธรูปราชวรมหาวิหาร ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธรูป จังหวัดสระบุรี
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเลขานุการเจ้าคณะจังหวัดสระบุรี วัดพระพุทธรูปราชวรมหาวิหาร ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธรูป จังหวัดสระบุรี
ตำแหน่งหน้าที่	พ.ศ. 2529 ครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี พ.ศ. 2536 เลขานุการเจ้าสำนักเรียนวัดพระพุทธรูปราชวรมหาวิหาร พ.ศ. 2537 ครูพระสอนศีลธรรมประจำโรงเรียน พ.ศ. 2539 กรรมการตรวจบาลีสนามหลวง พ.ศ. 2547 พระจริยานิเทศก์ ประจำจังหวัดสระบุรี พ.ศ. 2548 ผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดพระพุทธรูปราชวรมหาวิหาร
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2524 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองตราดน้อย จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2528 จบมัธยมศึกษาชั้นเอก วัดตาลเรียง จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2544 สอบได้เปรียญธรรม 8 ประโยค วัดพระพุทธรูปราชวรมหาวิหาร พ.ศ. 2546 จบครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา สถาบันราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2552 จบศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศส.ม.) สาขาวิชาพุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี